

Gordana ČOLIĆ¹

Univerzitet u Beogradu

Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

DINAMIKA RAZVOJA LEKSIKONA KOD DECE MLAĐEG ŠKOLSKOG UZRASTA

Leksičko-semantička sposobnost je važna determinanta jezičkog razvoja, ali i sposobnosti učenja. U ovom radu su prikazani rezultati procene semantičke i leksičke sposobnosti kod dece mlađeg školskog uzrasta. Istraživanje je sprovedeno u cilju utvrđivanja razlike u sposobnosti stvaranja leksikona između dece različitih razreda. Uzorkom je obuhvaćeno 306 učenika od prvog do četvrtog razreda osnovne škole. Semantika reči, sposobnost stvaranja pojmova i leksikon su procenjeni Semantičkim testom i subtestovima Akadia testa razvojnih sposobnosti. Istraživanjem je utvrđeno da postoje statistički značajne razlike u postignuću na svim testovima u odnosu na razred. Najznačajnija statistička razlika je u postignuću između dece prvog i četvrtog razreda (Subtest X/Veština stvaranja pojmova i Subtest IX/Stečeno jezičko blago $p=0,000$). Dobijeni rezultati ukazuju na značajan uticaj uzrasta i edukacije na sposobnost stvaranja leksikona kod dece mlađeg školskog uzrasta.

Ključne reči: *leksičko-semantička sposobnost, leksikon, mlađi školski uzrast*

1 gordana.colic22@gmail.com

UVOD

Mentalni leksikon je skup reči, gde svaka reč ima određenu grupu glasova, gramatičku funkciju i značenje. Zbog toga je reč semantička, gramatička i fonološka jedinica. Svaka reč povezana je sa drugim rečima na dva načina, paradigmatiski i sintagmatski. Paradigmatiski odnosi podrazumevaju međuzavisne odnose reči unutar leksičkog sistema, sintagmatski odnosi podrazumevaju realizaciju reči u govoru. Reči u procesu komunikacije nisu zasebne komunikacijske celine, nisu samostalne, već se udružuju u veće jezičke jedinice s ciljem prenošenja određene poruke. Leksikon reflektuje semantičku i komunikativnu sposobnost (Matejić, 2009).

Leksičko značenje podrazumeva značenje leksičkih jedinica, a rečeničko značenje podrazumeva značenje sintaksičkih jedinica i može se smatrati kao što navodi T. Prčić, da su „ova dva tipa značenja tesno povezana i u velikoj meri međusobno uslovljena” (Prčić, 2008, str.25). Prema tradicionalnom pristupu, značenje se definiše kao mentalni sadržaj, oličen u određenom pojmu, koji se može preneti od enkodera do dekodera (pošiljalac i primalac poruke), uobličavanjem u jezičke jedinice. Leksička semantika se bavi leksičkim jedinicama (lekseme, afiksi, idiomi), lišenim konteksta, stoga odgovara na pitanje šta sve određena leksema znači i može da znači. Ona obuhvata unutarjezičke činioce, odnosno kodnu kompetenciju znanja o jeziku (Prčić, 2008). Ova kompetencija podrazumeva sa jedne strane, sposobnost kombinovanja leksičkih morfema u nove leksičke jedinice, lekseme i idiome, a sa druge strane sposobnost kombinovanja leksičkih jedinica u sastavu sintaksičkih jedinica i pretpostavlja poznavanje deskriptivnog značenja. Nasuprot kodnoj kompetenciji, komunikativna kompetencija obuhvata sposobnost biranja i prilagođavanja leksičkih jedinica različitim komunikacionim situacijama i pretpostavlja poznavanje asocijativnog značenja. Ove dve kompetencije postoje na dva različita nivoa jezičke strukture, ali među njima postoji visok stepen komplementarnosti (Prčić, 2008).

Da bi se došlo do definisanja značenja nekog imenovanog pojma uočavanjem njegovih opštih i posebnih karakteristika koje ga potpuno diferenciraju od drugih pojmova, potrebno je da se steknu uslovi kognitivne i leksičke zrelosti (Kašić, 2002).

Do školskog perioda deca razvijaju osnovnu, elementarnu gramatiku maternjeg jezika i sposobnost razumevanja i upotrebe dužih i složenijih iskaza. U školskom periodu jezički razvoj, izuzev čitanja i pisanja, ne podrazumeva nove jezičke forme, već se postojećim jezičkim formama pridodaju nove funkcije, a već savladane funkcije se iskazuju nekim drugim jezičkim sredstvima (Golubović, 2011; Tolchinsky, 2004). Kada se govori o jezičkom razvoju u školskom periodu, najčešće se ističe leksičko-semantički razvoj koji tada podrazumeva uspostavljanje homonimnih, sinonimnih, antonimnih, podređenih i nadređenih pojmovnih odnosa. Pored značenjskih odnosa među različitim rečima, razvija se sposobnost razumevanja i upotrebe figurativnih izraza, poređenja i metaforizacije (Lazarević i Šefer, 2009). Bogatstvo rečnika, njegov opseg i razvijenost, kao i razumevanje složenih značenjskih odnosa među rečima predstavljaju pouzdane indikatore jezičkog razvoja i prediktore školskog uspeha (Bromley, 2007).

CILJ RADA

S obzirom na to da se leksičko-semantički razvoj nastavlja tokom školskog perioda i da predstavlja važan faktor daljeg jezičkog razvoja i učenja, cilj ovog istraživanja je utvrđivanje dinamike leksičkog razvoja kod dece mlađeg školskog uzrasta.

METOD RADA

Uzorak

Uzorkom je obuhvaćeno 306-oro dece od prvog do četvrtog razreda osnovne škole, oba pola. Intelektualne sposobnosti ispitanika su u okvirima prosečne inteligencije. U uzorku je 173 dečaka (57%), i 133 devojčice (43%). Ispitanici su distribuirani u četiri uzrasne grupe (razreda) i to: 60 (20%) učenika prvog, 68 (22%) učenika drugog, 80 (26%) učenika trećeg i 98 (32%) učenika četvrtog razreda.

Instrumenti i procedura

Iz pedagoško-psihološke dokumentacije su preuzeti podaci o nivou intelektualnog funkcionisanja koji je izražen koeficijentom inteligencije (IQ).

Za procenu semantičke i leksičke sposobnosti korišćeni su: Semantički test (S. Vladislavljević), Subtest IX (Veština stvaranja pojmova) i Subtest X (Stečeno jezičko blago) Akadia testa razvojnih sposobnosti (Atkinson, Johnston & Lindsay, 1972), konstruisanog u cilju otkrivanja uzroka neuspeha učenja kod školske dece, koji su preveli i adaptirali Novosel i Marvin Cavor 1985. godine. Test je dodatno adaptiran prema specifičnostima srpskog jezika, a izvršeno je i normiranje rezultata na osnovu postignuća dece mlađeg uzrasta naše populacije (Gligorović i dr., 2005). Može da se primenjuje individualno ili grupno. Nije brzinskog tipa, pa daje mogućnost prilagođavanja ritmu svakog deteta. Test se sastoji iz 13 subtestova. Subtest IX (Veština stvaranja pojmova) se sastoji od 20 zadataka podeljenih u četiri grupe. Za svaki tačan zadatak dobija se po jedan bod. Maksimalan skor je 20 poena. Subtest se sastoji od verbalnih uputstava i crteža. Subtest X (Stečeno jezičko blago) se sastoji od 20 zadataka podeljenih tri grupe. Za svaki tačno rešen zadatak dobija se po jedan bod. Maksimalan skor je 20 poena. Semantički test se sastoji od četiri kategorije reči (homonimi, antonimi, sinonimi i metonimi). U okviru svake kategorije dato je po deset podsticajnih reči (imenica). Svaki tačno rešen zadatak nosi po jedan bod.

Statistička obrada podataka

U statističkoj obradi podataka korišćene su mere centralne tendencije, mere varijabilnosti i raspon (minimum i maksimum) rezultata. Značajnost odnosa varijabli dobijena je multivarijantnom analizom varijanse – MANOVA. Korišćena je i post-hoc analiza (Scheffe).

REZULTATI ISTRAŽIVANJA SA DISKUSIJOM

Analiza rezultata procene na sva tri testa za ceo uzorak prikazana je u Tabeli 1.

Tabela 1 – Rezultati procene na Semantičkom testu, Subtestu IX (Veština stvaranja pojmova) i Subtestu X (Stečeno jezičko blago) za ceo uzorak

	N	Min	Max	AS	SD
Semantika	306	18	60	41,23	7,438
Subtest IX	306	12	20	18,23	1,660
Subtest X	306	13	20	18,77	1,260

Rezultati na testu semantike, veštine stvaranja pojmova (Subtest IX) i stečenom jezičkom blagu (Subtest X) posmatrano kroz minimalna i maksimalna postignuća, pokazuju da u ispitanom uzorku postoje deca koja su ostvarila maksimalan broj bodova na sva tri testa, kao i deca koja su imala rezultate ispod prosečnih za uzrast. Posmatrano kroz aritmetičku sredinu, na Semantičkom testu deca su ostvarila prosečne rezultate, dok su na Subtestu IX i Subtestu X ostvarila natprosečne rezultate. Minimalna i maksimalna postignuća nam, ipak, govore o neujednačenosti rezultata, odnosno neusklađenosti leksičko-semantičkog razvoja kod dece mlađeg školskog uzrasta. Ovakav rezultat može se tumačiti činjenicom da uzorak čine deca ista po uzrastu, ali, verovatno, različita po intelektualnoj (preciznije profilu intelektualnog funkcionisanja) sposobnosti, govorno-jezičkoj sposobnosti i drugim karakteristikama značajnim za leksičko-semantičku sposobnost. Da bi se određena reč razumela, upotrebila i koristila različito u različitim kontekstima neophodno je lingvističko znanje, ali i semantičko znanje o povezanosti značenja reči sa specifičnim konceptom, odnosno povezivanje sa drugim rečima (Lehr, Osborn & Hiebert, 2004).

Tabela 2 – Rezultati procene na Semantičkom testu, Subtestu IX (Veština stvaranja pojmova) i Subtestu X–Stečeno jezičko blago kod dece mlađeg školskog uzrasta prema razredu

Test	Razred	N	AS	SD	Min	Max	MANOVA	
							F	p
Semantika	Prvi	60	35,58	7,280	18	55	27,480	0,000
	Drugi	68	40,09	7,625	21	60		
	Treći	80	41,46	5,634	22	60		
	Četvrti	98	45,29	6,196	26	59		
Subtest IX	Prvi	60	17,18	1,953	12	20	12,952	0,000
	Drugi	68	18,04	1,816	13	20		
	Treći	80	18,50	1,467	14	20		
	Četvrti	98	18,70	1,151	15	20		
Subtest X	Prvi	60	18,08	1,576	13	20	10,896	0,000
	Drugi	68	18,69	1,307	15	20		
	Treći	80	18,81	1,020	16	20		
	Četvrti	98	19,20	0,984	14	20		

Statistički značajne vrednosti su označene (bold)

Analizom rezultata koji su prikazani u Tabeli 2, uočava se povećanje srednjih vrednosti rezultata sa školskim uzrastom, što ukazuje na aktivan i intenzivan razvoj leksičko-semantičke sposobnosti u školskom periodu. Da bi se tačno rešili zadaci iz Subtesta IX (Veština stvaranja pojmova) neophodno je uočavanje, poređenje i imenovanje osobina, poznavanje odnosa među pojmovima, sposobnost klasifikacije i svrstavanja leksema u podređenu i nadređenu klasu, odnosno sposobnost inkluzije (Glumbić, 2005). Do polaska u školu deca klasifikuju objekte i pojave najpre po njihovim spoljašnjim karakteristikama, jer je mišljenje dece ovog uzrasta pretežno konkretno. Deca četvrtog razreda su ostvarila znatno bolje rezultate na Semantičkom testu od dece prva tri razreda. Na Subtestu IX takođe postoje razlike u postignuću među razredima. Te razlike su blage, ali kontinuirane. Ovo se može objasniti, sa jedne strane, da tek sa pojavom formalnog logičkog mišljenja deca razvijaju sposobnost razumevanja i upotrebe apstraktnih pojmova, a sa druge strane, značajem obrazovanja za leksičko-semantički razvoj.

Tabela 3 – Razlike u postignućima na Semantičkom testu među razredima

Test	razred	srednja vrednost	p	
Semantika	prvi	drugi	4,505	0,002
		treći	5,879	0,000
		četvrti	9,702	0,000
	drugi	prvi	4,505	0,002
		treći	1,374	0,664
		četvrti	5,197	0,000
	treći	prvi	5,879	0,000
		drugi	1,374	0,664
		četvrti	3,823	0,002
	četvrti	prvi	9,702	0,000
		drugi	5,197	0,000
		treći	3,823	0,002

Statistički značajne vrednosti su označene (bold)

Tabela 4 – Razlike u postignućima na Subtestu IX (Veština stvaranja pojmova) među razredima

Test	razred	razred	srednja vrednost	p
Subtest IX	prvi	drugi	0,861	0,024
		treći	1,317	0,000
		četvrti	1,521	0,000
	drugi	prvi	0,861	0,024
		treći	0,456	0,378
		četvrti	0,660	0,071
	treći	prvi	1,317	0,000
		drugi	0,456	0,378
		četvrti	0,204	0,863
	četvrti	prvi	1,521	0,000
		drugi	0,660	0,071
		treći	0,204	0,863

Statistički značajne vrednosti su označene (bold)

Tabela 5 – Razlike u postignućima na Subtestu X (Stečeno jezičko blago) među razredima

Test	razred	razred	srednja vrednost	p
Subtest X	prvi	drugi	0,608	0,045
		treći	0,729	0,006
		četvrti	1,121	0,000
	drugi	prvi	0,608	0,045
		treći	0,121	0,946
		četvrti	0,513	0,065
	treći	prvi	0,729	0,006
		drugi	0,121	0,946
		četvrti	0,392	0,200
	četvrti	prvi	1,121	0,000
		drugi	0,513	0,065
		treći	0,392	0,200

Statistički značajne vrednosti su označene (bold)

Analizom rezultata procene na Semantičkom testu (Tabela 2) može se uočiti da postoji statistički značajna razlika u postignuću između svih razreda, izuzev između drugog i trećeg razreda ($p=0,664$). Statistički najznačajnije razlike utvrđene su između učenika prvog i trećeg ($p=0,000$); prvog i četvrtog ($p=0,000$) i učenika drugog i četvrtog razreda ($p=0,000$).

Analizom rezultata prikazanih u Tabeli 3 i Tabeli 4 uočava se da postoji statistički značajna razlika u postignuću učenika između svih razreda, osim između trećeg i četvrtog. Najuočljivija razlika je između sedmogodišnjaka i dece svih drugih uzrasta. Razlika između dece prvog razreda i dece drugog razreda je značajna, ali niža ($p=0,024$) u poređenju sa razlikom između prvog i trećeg i prvog i četvrtog razreda ($p=0,000$). Statistički najznačajnija razlika je u postignuću između dece prvog i četvrtog razreda (Subtest X $p=0,000$; Subtest IX $p=0,000$). Leksičko-semantička sposobnost je aspekt jezika koji svoj razvoj intenzivno nastavlja u školskom periodu. Razvoj ove sposobnosti u školskom periodu može se podeliti u tri faze. Prva faza podrazumeva razvoj sposobnosti razumevanja i formiranja pojmova, odnosno prelazak sa opazajnih karakteristika ka apstrakciji. Druga faza podrazumeva razvoj sposobnosti pojmovnih, hijerarhijskih odnosa. Treća faza podrazumeva sposobnost razumevanja konotativnih značenja. Kod dece mlađeg školskog uzrasta su dominantni odgovori koji reprodukuju konkretnu

situaciju. Njihovi odgovori ne predstavljaju pravu definiciju pojma, već nabranje očiglednih obeležja predmeta ili situacija u koji je taj predmet uključen. Odgovori takvog tipa pokazuju da je kod dece početnih razreda u definisanju značenja dominantna uloga očigledno-akcionih veza. Stariji učenici u stanju su da uspostave apstraktne veze i pojam stave u određenu kategoriju. Prisustvo ili odsustvo logičke hijerarhije pojmova predstavlja osnovno obeležje koje deli očigledno-akcionu primenu reči od verbalno-logičke primene pojmova izraženih rečju (Lurija, 2000). Razvoj značenja reči počinje rano, ali se ne završava u ranom periodu. Posle razvoja i sticanja jasne predmetne pripadnosti, kada je ona postala već stabilna, razvoj značenja se nastavlja i podrazumeva razvoj generalizovane i analitičke funkcije reči. U svakoj fazi razvoja deteta, razvija se i značenje reči, tako što reč, imajući istu predmetnu pripadnost stiče novu strukturu, menja i obogaćuje sistem veza i generalizacija (Lurija, 2000). Razvoj poznavanja reči je veoma složen i dug proces. Složenost ovog procesa opisana je kroz tri dimenzije (Nagy & Scott, 2000). Prva dimenzija, rastući karakter poznavanja reči, podrazumeva upoznavanje reči u različitim kontekstima. Druga dimenzija je višeznačnost reči, a treća međuodnos znanja o jednoj reči i znanja o drugim rečima (Palmović i sar., 2010). U školskom periodu dete se nalazi u različitim okolnostima i različitim jezičkim situacijama, a samim tim u različitim kontekstima gde je potrebno pravilno i razumeti i upotrebiti značenja reči, što upravo doprinosi i ide u prilog prvoj dimenziji (rastućem karakteru poznavanja reči). U istraživanju koje su sproveli Gligorović i saradnici, primenom Subtesta X (Veština stvaranja pojmova) registrovano je 4,46% ispitanika koji zaostaju 2 ili više standardnih devijacija, što ih svrstava u grupu dece sa smetnjama u ovom aspektu razvoja. Dece čije je postignuće više od jedne, ali manje od 2 standardne devijacije ispod predviđenih normi je 7,12%, dok su kod 88,41% dece ove sposobnosti skladno razvijene. Autori ovog istraživanja ističu da između 4 i 5 procenata dece mlađeg školskog uzrasta nedvosmisleno zahteva pomoć u razvoju ovog aspekta jezika, dok se njegov razvoj mora pratiti kod 7,12% dece (Gligorović i sar., 2005).

Tabela 6 – Razlike u postignuću na testovima prema polu

Test	Pol	N	AS	SD	Min	Max	F	P
Semantika	M	173	42,58	6,963	18	60	13,765	0,000
	Ž	133	39,47	7,689	21	58		
Subtest IX	M	173	18,22	1,540	13	20	0,027	0,869
	Ž	133	18,19	1,810	12	20		
Subtest X	M	173	18,77	1,216	15	20	0,011	0,917
	Ž	133	18,76	1,321	13	20		

Statistički značajne vrednosti su označene (bold)

Analizom rezultata utvrđen je statistički značajan odnos između kategorije postignuća i pola dece samo na Semantičkom testu. Odnos između pola i rezultata na Semantičkom testu (u korist devojčica) je na nivou značajnosti $p=0,000$. Prema podacima prikazanim u Tabeli 6, korelacija pola i rezultata na Subtestu IX (Veština stvaranja pojmova) i Subtestu X (Stečeno jezičko blago) nije statistički značajna. U istraživanjima rađenim na našim prostorima veza između pola i leksičke sposobnosti nije utvrđena (Gligorović i sar., 2005), dok je u drugom istraživanju isti autor (Gligorović i Radić-Šestić, 2011) utvrdio da na Subtestu IX (Veština stvaranja pojmova) devojčice postižu lošije rezultate od dečaka ($p=0,002$).

ZAKLJUČAK

Analizom rezultata procene leksikona kod dece mlađeg školskog uzrasta došli smo do sledećih zaključaka:

- Utvrđena je statistički značajna razlika ($p=0,000$) u postignuću na Semantičkom testu između svih razreda, izuzev između drugog i trećeg razreda ($p=0,664$).
- Analizom rezultata na Subtestu IX i Subtestu X utvrđena je statistički najznačajnija razlika u postignuću između dece prvog i četvrtog razreda ($p=0,000$).
- Razlika između dečaka i devojčica na Semantičkom testu je statistički značajna ($p=0,000$), dok na Subtestu IX i Subtestu X razlika nije utvrđena.

Do polaska u školu deca intenzivno razvijaju svoj jezik utvrđujući gramatička i semantička pravila. U školi deca nailaze na novu situaciju u kojoj se brižljivo razdvajaju nivoi formalnog i neformalnog govora,

a naglašavaju standardi pravilnog govora. Ona moraju da nauče, odnosno razviju čitav niz novih jezičkih sposobnosti kao što su čitanje, pisanje, pravopis, ali i da razviju jezik kojim se govori o jeziku, odnosno metajezik, s tim što je jezički kapacitet važan činilac koji utiče na razvoj ovih novih jezičkih sposobnosti, ali i na uspeh u učenju uopšte. Stoga, razvijanje jezičkih sposobnosti radi podsticanja obrazovnog razvoja u školi ima poseban značaj. Nastavnici bi u radu sa decom trebalo da imaju pristup „*jezik u upotrebi*” što bi podrazumevalo da učeni i njihovi nastavnici kroz realne jezičke situacije, pisane i govorne, raspravljaju o distinktivnim svojstvima jezika i na taj način razvijaju svest o tome šta je jezik i kako se koristi, što će postepeno uvećati njihovu sposobnost da se služe njime.

LITERATURA

1. Atkinson, J. S., Johnston, E. E., Lindsay, A. (1972). *Acadia test of developmental abilities*. Wolfville, Nova Scotia, Canada: University of Acadia.
2. Bromley, K. (2007). Nine things every teacher should know about words and vocabulary instruction. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 50(7), 528-537.
3. Golubović, S. (2011). *Disleksija, disgrafija, dispraksija*. Beograd: Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju rehabilitaciju, Merkur.
4. Gligorović, M., Glumbić, N., Maćešić Petrović, D., i dr. (2005). Specifične smetnje u učenju kod dece mlađeg školskog uzrasta. U S. Golubović i grupa autora (Ur.), *Smetnje u razvoju kod dece mlađeg školskog uzrasta* (str.415-523). Beograd: Defektološki fakultet, Merkur.
5. Gligorović, M., Radić Šestić, M. (2011). Odnos između nivoa razvoja sposobnosti neophodnih za uspešno ovladavanje akademskim veštinama i pola dece sa specifičnim smetnjama u učenju. *Nastava i vaspitanje*, 60(1), 145-156.

6. Ivanović, M. (2013). Produkcija naporednosloženih i zavisnosloženih rečenica u narativnim tekstovima dece od osam i deset godina. *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, 12(2), 163-177.
7. Kašić, Z. (2002). Agramatična produkcija i semantička „zbrka” kod dece ranog školskog uzrasta. *Istraživanja u defektologiji*, 1, 113-130.
8. Lazarević, E., Šefer, J. (2009). Razumevanje reči u sedmom razredu osnovne škole. *Zbornik instituta za pedagoška istraživanja*, 2, 418-436.
9. Lurija, A. R. (2002). *Jezik i svest*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
10. Lehr, F., Osborn, J., Hiebert, H. E. (2004). *A focus on vocabulary. Research-based practices in early reading series*. Regional Educational Laboratory at Pacific Resources for Education and Learning. retrived from: <http://vineproject.ucsc.edu/resources/A%20Focus%20on%20Vocabulary%20PREL.pdf>
11. Matejić, S. (2009). Leksikologija i leksikografija: komparativni pristup. *Filologija*, 53, 93-104.
12. Nagy, W. E., Scott, J. A. (2000). Vocabulary Processes. In M. L. Kamil, P. B. Mosenthal, P. D. Pearson, & R. Barr (Eds.), *Handbook of Reading Research*, volume III (pp. 269-284). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
13. Palmović, M. i sur. (2010). Kategorizacija i neodređenost: kako su pojmovi pohranjeni u umnom rječniku? *Suvremena lingvistika*, 36(70), 229-244.
14. Prčić, T. (2008). *Semantika i pragmatika reči*. Novi Sad: Zmaj.
15. Tolchinsky, L. (2004). The Nature and Scope of Later Language Development. In R. A. Berman (Ed.), *Language Development across Childhood and Adolescence* (pp. 233-247). Philadelphia, US: John Benjamins Publishing Company.

DYNAMICS OF LEXICON DEVELOPMENT IN YOUNGER SCHOOL CHILDREN

Gordana Čolić

University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation

Summary

Lexical-semantic ability is an important determinant of language development and learning ability. This paper presents the results of assessing semantic and lexical ability in younger school children. The research was conducted with the aim to determine differences in the ability to develop a lexicon among children from different grades. The sample included 306 pupils from the first to the fourth grade of elementary school. Word semantics, ability to create concepts and lexicon were assessed by means of the Semantic Test and subtests of Akadia Test of Developmental Abilities. The research determined that there are statistically significant differences in achievement on all tests with regard to grade. The most significant statistical difference is in the achievement of children from the first and the fourth grade (Subtest X/Concept Formation and Subtest IX/Acquired Language Treasure $p=0,000$). The obtained results indicate the significant influence of age and education on the ability to create lexicon in younger school children.

Key words: lexical-semantic ability, lexicon, younger school children

Primljeno: 13.10.2013.

Prihvaćeno: 22.11.2013.